

Catedrala ortodoxă

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

Starea actuală a regimului cultelor

Dela promulgarea Legii pentru regimul general al cultelor din 1928 s'a scurs suficient timp pentru a cunoaște de o parte efectele aplicării pe teren a acestei legiuiri, de altă parte pentru a îndrepta ceea ce nu mai corespunde noilor împrejurări din viața Statului nostru.

Discuția acestei legi a fost deosebit de amplă și ea a fost criticată, chiar aspru criticată, nu numai de reprezentanții autorizați ai cultelor, ci și de alți membri ai parlamentului.

I. P. S. S. mitropolitul Nicolae al Ardealului, în marele său discurs rostit atunci în Senat, i-a spus ministrului cultelor că-i mulțumește pentru că a adus proiectul de lege al cultelor, „nu fiindcă așa fi mulțumit întru toate cu cuprinsul lui, căci are părți care trebuiesc întregite sau îmbunătățite; dar... pentru că a avut darul să trezească față de problema cultelor din țara noastră, un interes”. Și I. P. S. Sa cerea în primul rând, ca un „superior și just criteriu” respectul „principiului libertății de conștiință”.

Iar Nicolae Iorga, cu darul său divinatoriu, susținând că legea aceasta este stăpânită de un „spirit iosefin, abstract, din secolul al XVIII-lea, anti-religios, neîncrezător față de formele acestea esențiale ale vieții sufletești a oamenilor”, spunea, amintind cazul lui Andrei baron de Șaguna, „ce ar fi fost din Andrei Șaguna, dacă i s'ar fi așezat în față, la fiecare criză de conștiință, o lege care se amestecă în anumite domenii, unde nu ne este permis nici odată să ne amestecăm, și unde nu ne pricepem, fiindcă siluim și fiindcă împiedicăm puterile sufletești sincere de a lucra potrivit cu credința și vocațiunea lor”.

Amândouă aceste declarații isvorau din adâncimi de conștiință pe care nu o tulbură vijelia vremurilor, cum nu răscolește adâncurile mării uraganul ce trece furtunat pe deasupra.

Și la fel, atâtea alte temeiuri și date militază pentru principiul libertății conștiinței, mai ales în domeniul convingerilor religioase ce s'au

cristalizat într-o formă istorică, recunoscută în mod unanim, ca fiind de cea mai mare utilitate pentru viața neamului și existența Statului român.

Legea din 1928, deși stabilește principiul sănătos că „Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune, întrucât exercițiul lor nu atinge ordinea publică, bunele moravuri și legile sale de organizare”, totuși, sub presiunea factorului politic, a recunoscut, pe lângă cultele istorice (9), și cu expedientul putinței de a recunoaște chiar și alte culte nouă, comunitatea baptistă — pentru Tarnsilvania —, iar în Instrucțiunile pentru aplicarea art. 45—50 din legea cultelor se menționează că se poate părăsi un cult și fără a se trece la un altul (aconfesional).

Cum nicio lege omenească nu este perfectă și mai ales stabilă, astfel și această lege a fost supusă eroziunii vremii. În deosebi asociațiunile religioase au pătruns tot mai tumultuos în organismul statului român și ni s'a dat prilejul, ca după 1930, protecția statului să le acopere activitatea, cu toatecă Biserica ortodoxă, în înnumărate rânduri, a precizat marea primejdie ce reprezintă ele pentru țaria și moralitatea publică a poporului.

Legea cultelor a suferit deci diferite amputări, dar nu pentru a îndrepta ceea ce s'a precizat dela început că este rău și vătămător, ci pentru a da satisfacție unor curente, abătute din afară asupra țării noastre.

În sfârșit prin decizia ministerială Nr. 42.552 și 42.553 a Ministerului Cultelor, publicate în Monitorul Oficial Nr. 216 din 17 Sept. 1940 se declară la art. III că nu mai pot exista asociații religioase sau secte, fiind desființate de drept și de fapt, iar casele lor de rugăcuni urmau să fie închise imediat și imobilele urmau să treacă în patrimoniul statului.

În același număr al Mon. Of. se publica și decizia Nr. 42.555 prin care se stabilea situația de drept a adeptilor acestor asociații religioase sau secte,

fiind considerați, dela data intrării în vigoare a acestor dispozițiuni, *aconfesionali*

Calitatea aceasta de aconfesionali o păstrau acești adepti până la trecerea lor la unul din cultele istorice creștine protejate și autorizate de Stat (art. II).

Pe cât de bună și legitimă a fost, în principiu, această măsură de eliminare din corpul statului a elementelor vătămătoare, pe atât de șubredă a fost însă aplicarea ei.

Mai înainte de toate dispo-

zițiile deciziei din 17 Sept. 1940 n'au putut trăi, decât.. 2 zile. Într'adevăr la 19 Sept. 1940, în Mon. Of. Nr. 220, a apărut decizia Nr. 43.951 a aceluiași Minister prin care se anulează măsurile de ordin administrativ întreprinse pentru executarea deciziilor din 17 Sept. 1940, fiindcă până la reglementarea definitivă, pe cale de lege, a regimului asociațiilor și comunităților religioase din țară, aplicarea acestora se suspendă.

Pr. N. VASIU

Norme de procedură în cauzele disciplinare bisericesti

(Continuare din Nr. 38)

Justiția este guvernată de două principii cu caracter general. Într'întâiul principiu este acela al îndoitului grad de jurisdicțiune, adică împotriva hotărârii unei instanțe se poate face totdeauna apel la o altă instanță, din punct de vedere ierarhic superioară, dându-se astfel putința ca a doua instanță să îndrepteze greșala celei dintâi.

Al doilea principiu este acela că „dreptul de recurs încasare este de ordin constituțional”, adică orice hotărâre definitivă este susceptibilă de a fi atacată cu recurs pentru ca să se constate dacă s'a aplicat bine sau nu o lege în vigoare.

Vechiul Regulament a ținut seamă de aceste principii, organizând instanțele necesare.

Principiile acestea de justiție laică au însă un fundament mult mai netrecător, decât acela pe care-l poate da unei legiuri o concepție filosofică omenească.

Este însuși cuvântul lui Iisus Hristos care reclamă o justiție cât mai obiectivă și mai dreaptă, spunând: „De-ți va greși fratele tău, mergi, mustră-l pe el între tine și el singur...”

Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi...

Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii, iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie tie ca un păgân și vameș”. (Mat. 18, 15—17).

Natura juridică a apelului și al recursului cuprinde în sine deci un element de cea mai pură esență dumnezeiască. Cu toate acestea procedura

nouă nesocotește instituțiunile tradiționale în care s'au cristalizat aceste principii de justiție divină și omenească. Ea înlătură orice apel și stabilește o singură instanță de recurs, în persoana I. P. S. S. Patriarhului României.

La p. 8 într'adevăr se prevede următoarea dispoziție: „Cei care s'ar crede nedreptățiți de sentința Episcopului pot face întâmpinare, în timp de 5 zile, la I. P. Sfinția Sa Patriarhul, care, cu organele sale centrale, examinează cazul și hotărăște definitiv”.

Deci termenul pentru a face o întâmpinare I. P. S. S. Patriarh este de 5 zile. De când începe să curgă acest termen și prin cine trebuie înaintată această întâmpinare nu se precizează.

Dar și mai neprecisă este dispoziția că Patriarhul României „examinează cazul și hotărăște definitiv” cu organele sale centrale, câtă vreme organ central poate fi: Sfântul Sinod, Consistoriul spiritual central, Consiliul central Bisericesc sau chiar Eforia Bisericii, câtă vreme unele sunt prevăzute de vechiul regulament disciplinar, iar altele de noua procedură.

În afară de lipsurile, evidențiale tangențiale ale procedurii disciplinare în vigoare, esențial este că persoanele supuse disciplinei bisericesti să aibă o orientare în acest domeniu și de aceea am ținut să dăm lămuririle de față pentru ca să se evite în viitor greșelile care s'au ivit până acum.

Pr. N. VASIU

Trei luni de război sfânt

Conferința rostită de d. prof. Mihai Antonescu
la posturile de radio

D. prof. Mihai A. Antonescu, vice-președinte și președinte ad-interim al consiliului de miniștri, a rostit la posturile de radio următorul discurs cu prilejul împlinirii a trei luni de Război Sfânt al României.

Sunt azi trei luni de când Mareșalul Antonescu a întors drumul coborât al sbuciumății noastre istorii, deschizând cu spada răsărit de soartă nouă din lupta răsăritului.

Trei luni de când oștile Regelui Mihai I au pornit, credincioase, lupta creștină a lui Ștefan cel Mare pe pământul Moldovei, lupta de întregire românească a lui Mihai Viteazul pentru plinăitatea pământurilor strămoșești.

Trei luni de bătălie și de jertfă, trei luni de unire sănătoasă și mândră.

Acesta este cel dintâi popas în Războiul Sfânt pentru Desrobire și Cruce.

Să privim în urmă, Români.

În urmă cu un an.

Sub prăvala Providenței și a Păcatului, ne sdrobisem trupul și onoarea.

Granițele dreptății trozneau din creștetul românesc al Carpaților până în apele frământate ale Nistrului și în gemetul codrilor Bucovinei.

Ne pierdem pământurile, pământurile noastre, de care nimeni nu ne va lipsi, pământurile pentru care am suferit obida veacurilor și moartea desrobirii, pământurile bucuriei copiilor noștri, pământurile vecinicii noastre.

Sufletul ne era fändări și onoarea mormânt.

Patria, un val turburc frământat de desnădejde.

Iar la granițe, ca plumbul negru al nopții, domnia întunericului ne amenința cotropitoare.

Viața, Familia, Biserica, proprietatea și Neamul însuși ne erau primejduite.

Cine iubeste pe Dumnezeu și poartă în el fiorul sfânt al puterii creștine;

Cine simte în el mândria de a fi om cu toate mărețele ei servituți și nu se dezonorează abdicând dela crezul luptei în fata destinului;

Cine simte Patria drept culme supremă de viață și cea mai înaltă credință după crezul în Dumnezeu;

Cine crede că familia este temelia vieții și munca ziditoare de proprietate pentru copii și pentru Neam;

Cine știe că din prima scăpare de civilizație și până azi, religia, Familia, Proprietatea, mândria de a fi om și dreptul de a-și apăra Patria au sfințit toate suflările de viață — și fără acestea viața n'a fost;

Acela poate să-și dea seama din ce primejdie cumplită am ieșit în popas de un an și pe ce stâncă de istorie a reșezat Mareșalul Antonescu Neamul nostru, prin fapta lui și Războiul Sfânt.

Comunismul expresia primitivă a biologiei rusești cotropitoare ne amenința toate temerurile vieții prin anarhica lui aripă răscolitoare, întinsă pe trupul românesc.

Pentru noi comunismul și povara boardelor lui n'a fost o idee abstractă, o ideologie cu care să joc dogmatic.

Pentru noi comunismul a fost cotropirea aprigă și uci-gasă a Neamului, trăsnetul care amenința să ardă rădăcinile însăși ale vieții naționale. Mareșalul Antonescu a smuls istoriei ultima clipă de nădejde și putere.

El a legat Statul de Axă și de marea Putere militară germană care rezema în fața Rusiei toată ordinea europeană.

Și cel dintâiu ceas de luptă, ne-a prins vârtejul sfințit al Cruciadei antibolșevice pornită de Adolf Hitler pentru a ieși de sub dalele triste ale mormântului deschis.

De veacuri el a cinstit Biserica și Patria, familia și proprietatea.

De veacuri el a fost aici în arcul Carpaților o insulă latină care a respectat cu modestie bătrânele tradiții creștine ale Europei.

Și de două mii de ani stă strajă în arcul Carpaților și la Marea Neagră, aparându-și glia împotriva oricui și întotdeauna împotriva năvălitorilor și necredincioșilor.

De aceea, cel dintâiu popas de luptă, după trei luni de războiu, să-l întâmpinăm cu fruntea sus fiindcă ne-am făcut datoria în fața istoriei și a vieții, a lui Dumnezeu și a Patriei.

Noi am mers pe drumul izbăvitor al istoriei noastre.

Noi am urmat chemarea sângelui român, ce nu se vrea robit.

Noi ne-am supus tradiției Legiunilor antice, a strămoșilor, a Voevozilor și Regilor, ale Crucii și luminii, supunându-le propriului nostru instinct de viață.

Azi, neamul poate privi răsăritul cu fruntea de răsărit.

Deaceia, în acest popas evocator de luptă suntem dator să ne închinăm mândria aceluia care ne-au schimbat apusul în răsărit și întunericul în lumină.

Mareșalului, Eroilor noștri, Bravilor noștri aliați, soldaților germani morți pe pământurile noastre.

Umbrele ziditoare de neam nou și mare, ale desrobiților de ieri, ziditori de drum pentru desrobirea de mâine, ne vor surăzui drepturile, ne vor însufleși puterile izbăvitoare, pentru a le merita jertfa.

Voi prunci rămași în urmă, voi mame, sții și surori de eroi, vouă care vă arde suferința în candela vieții voastre, vouă, azi Neamul întreg vă aduce ingenuncherea mândriei și slava bucuriei noastre.

Lângă voi, prunci fără ocrotire, Regele, Mareșalul și noi toți, Neamul și istoria vor sta strajă, fii de Eroii.

Iar acei, cați în această clipă vă frângeți trupul în durțile rănilor în Spitale, voi viteji ai Tării, simțiți-vă putea înnoindu-vă viața și grija noastră liniștindu-vă viitorul. Iar voi, răniți dragi, cări mi-ați fost studenți, voi care alădăta mi-ați dat singurele bucurii ale vieții și pe cari azi v-am regăsit în spitale, vouă lăsați-mă să vă aduc nu mângâerea rece a omului care vorbește împlinind o datorie a țării, ci îmbrățișarea caldă a dascălului vostru care vă sărută fruntea ca să-și simță mândria pe propria lui frunte că i-ați fost școlari.

În aceste ceasuri pe plaiurile Moldovei, ale Voevozilor de altă dată și dincolo de aceste plaiuri, luptă ostașii Tării.

Armata care ne-a dat onoarea, armata care ne-a împlinit glia; ea luptă pentru a-i pu-

tea stăpâni marginile, pentru a ne asigura liniștea și credința.

Armatei noastre viteze, ei îi închinăm sârbătoarea aceasta.

Să fim treji, să fim încrezători să fim Români.

După cum în viață aceia cari au țință sunt făcuți să conluacă pe cei care n'au nici una, Neamul care știe să-și ridice din prăbușire catapeteasma de drepturi și credință, așa cum am făcut-o în popas de un an și în popas de luptă de trei luni, Neamul acesta e făcut să se înalțe pe crestele istoriei.

Cu Dumnezeu înainte, Români, pentru dreptate și pentru drepturi, pentru pământuri și pentru Cruce, până când vom împlini porunca Voevozilor și chemarea vea-rilor ce vor să vină.

Trăiască Dinastia și Regele. Trăiască România și Mareșalul!

Activitatea misionară a cercului preoțesc Zlatna

În Dumineca din 21 Sept. 1941, preoții din jurul Zlatnei, s'au întrunit în Cerc Religios în această parohie centrală și fruntașă.

La chemarea făcută, s'au prezentat toți preoții cercului, ca pentru împlinirea unei îndatoriri plăcute și alese.

Indreptându-ne spre biserică, atâi la intrare, cât și în interiorul bisericii, rămânem plăcut impresionați de mulțimea și frumusețea florilor, cu care „Reuniunea Femeilor”, vestită prin opera religioasă și caritabilă, a ținut ca și la această zi de sârbătoare să împodobească sfânta biserică.

Sfânta liturghie se servește în sobor de toți preoții, având în mijlocul lor pe președintele cercului, protopopul tractului Abrud, I. Fodorean.

Serviciul divin a decurs în chip solemn, lăsând în sufletele credincioșilor, cari au umplut biserica, o adâncă evlavie. Predica zilei a fost rostită frumos de pr. I. Hânsa, care a arătat îndatoririle tuturor fiilor neamului, în aceste zile grele.

După sfânta liturghie, soborul preoților servește taina Sf. Maslu, pentru ostașii acestei parohii; deasemenea se înalță rugăciuni pentru biruința oștilor noastre, în acest războiu al creștinismului și al reîntregirii neamului.

În mulțimea credincioșilor, cari au ținut să fie de față la această serbare religioasă, am observat un mare număr de intelectuali, cari împreună cu toți șefii numeroaselor instituții de stat și particulare au stat dela începutul și până la finea îndelungatelor servicii, pătrunși de slava lui Dumnezeu și-a rugăciunilor ce se înălțau.

Această manifestare, ne face

să vedem cu bucurie, că neamul nostru în întreaga structura lui, și acum ca în trecut, cunoaște și înțelege că Biserica strămoșească este leagănul mântuirii sale sufletești și totodată și izbăvirea lui, în vremurile de încercări, prin cari trecem.

Luând sfârșit serbarea religioasă, preoții cercului s'au întrunit la Oficiul parohial în sedință sub președinția protopopului I. Fodorean.

Preoții discută îndelung și temeinic asupra serbării ce s'a ținut precum și despre problemele ce interesează biserica noastră din această regiune.

La urma sedinței pr. Protopop I. Fodorean mulțumește membrilor cercului pentru buna conlucrare și ascultare ce i-au dat-o timp de aproape douăzeci de ani cât a condus acest cerc religios; iar acum, când este chemat să ocupe îndatoriri mai înalte bisericești, cere fraților preoți să-și aleagă alt președinte.

Prin cuvintele alese și potrivite pr. Gh. Popescu mulțumește pr. Protopop I. Fodorean pentru grija și truda pusă în conducerea acestui cerc religios, dorindu-i mult succes și ajutor dela bunul Dumnezeu în noua misiune la care este chemat.

Preoții cercului fiind chemați să-și aleagă un nou președinte în unanimitate îl aclamă pe pr. Gh. Popescu din Zlatna, pe care-l cred cel mai vrednic să conducă acest cerc.

Noul cerc religios se fixează în parohia Galați, unde preoții cu puteri unite și însufleșiți duc cu ei lumină și înălțare sufletească.

Pr. Clonța Ioan

Pomenirea protopopului martir AUREL MUNTEANU

Implinindu-se la 10 Septembrie a. c. un an dela moartea protopopului Aurel Munteanu din Huedin, familia sa: D-na Lucreția Munteanu soție și d-na Hortensia maior, Forna, fică, au luat inițiativa de a oficia parastasul de un an, într-una din comunele rămase în teritoriul românesc, dar pe care le-a păstorit neuitatul protopop. Onoarea a revenit frunții comune românești dela poalele Munților Apuseni, partea de vest, Călățele, jud. Cluj-Turda, care de altfel este centrul administrației Plășii Călata.

La parastasul care s'a ținut în ziua de 14 Sept. a. c. (sărbătoarea Înălțarea Sfintei Cruci) au fost invitați de către Pr. Tiboca Teodor, administrator protopopes, toți intelectualii plășii, țărani, precum și toate autoritățile. La acest apel, cu tot timpul extrem de ploios, au răspuns foarte mulți, din aceia care l-au cunoscut, l-au prețuit și au conlucrat cu protopopul Aurel Munteanu.

Un sobor de preoți compus din Pr. Tiboca Teodor, adm. protopopes, Călățele, Pr. Cosma Ioan, Pr. Roșca Ioan, Pr. Onet Ioan, Pr. Matei Vasile, Pr. Bunea Ioan și Pr. Miulescu Gheorghe, a oficiat parastasul. Au fost de față pe lângă membrii familiei d-nii: Valeanu, Orlaru, pretorul Plășii Călata, Dr. Ioan V. Rusu șef judecător, Călățele, Ing. agronom Dinea Ioan, Palcău Gheorghe dir. c. funduară, Doamnele Viorica Vușcan inv. Magda Dr. Bogdan, D-soara Viorica Maer șefa P. T. T., Lungu Mihai directorul școlii primare Călățele, Leu Ioan, controlor financiar, Băgut Teodor funcționar, Potra Mihai funcționar Ocolul Silvic Călățele etc. precum și un numeros public din Călățele și jur. Parastasul s'a oficiat în fata monumentului eroilor. La sfârșitul slujbei, părintele Tiboca Teodor, adm. protopopes a roșit o înflăcărată și adâncă simțită cuvântare, arătând cum s'a întâmplat moartea valorosului protopop și mare Român, Aurel Munteanu.

Arată că este fiu de țaran din comuna Merghindeal jud. Făgăraș și că de mic copil avea aplicațiuni spre carte, iar când a ajuns mare a dovedit strălucite calități de cleric, fapt ce l-a îndemnat să se preotcească.

A fost numit preot ortodox în frumoasa și frunțașă comună românească Valea-Drăganului unde a păstorit 18 ani, făcându-se sîmat și prețuit prin muncă de toți sătenii. Deși era în epoca stăpînirii austro-maghiare, deseori ridica cuvîntul pentru cauze românești.

În revoluția ungurească-bolșevică din 1919, a fost căutat și numai cu fuga, desculț și

desbrăcat a scăpat să nu fie măcelărit. A scăpat dînsul atunci, dar nu i-a scăpat o fetiță de 9 luni, care a fost omorâtă. După războiu, a ajuns deputat, și senator lucrînd pentru alinarea durerilor țărănești. A fost ales protopop al Tractului Huedin în 1923, pe care l-a organizat și a zidit frumoasa catedrală ortodoxă din Huedin, a contribuit la zidirea de biserici mai în toate satele ce le păstorea.

A fost prof. și catihet la gimnaziul din Huedin, la școala de Arte și meserii și Șc. primară. A fost președintele Despărțământului Huedin al „Astrei”. În sfârșit n'a fost societate și organizație românească și creștinească unde să nu fie prezent. N'a fost adunare cu caracter național-patriotic unde să se audă glasul marelui român preot Aurel Munteanu, arătînd, ca nimeni altul din aceste părți, care sunt drepturile Românilor pe aceste plaiuri, fiindcă cunoștea pînă în cele mai mici amănunte întreaga istorie a vieții Moșilor. După slujbă a urmat un mic program, declamîndu-se poezii patriotice, spuse de școlarii din localitate. O deosebită impresie a făcut poezia spusă de nepoata protopopului, Rodica Forna, o copilă numai de 6 ani.

În continuare, d-l Mihai Lungu directorul școlii primare din Călățele fiind originar din comuna Valea-Drăganului, unde a păstorit protopopul Munteanu 18 ani, arată momente duiosase din viața acestui neuitat martir al neamului.

D-sa evidențiază mai ales contribuția protopopului Munteanu pentru ridicarea păturii țărănești și trimiterea fiilor de țărani la școală.

A plătit taxe pentru cei săraci, a intervenit pentru ajutoare și astfel a reușit ca nimeni altul, să trimită la diferite școli numai din comuna Valea Drăganului un număr de 42 băceți și fete și 25 băceți la diferite meserii; cari toți au terminat școala și azi sunt funcționari ai Statului iar alții meseriași. Problema Moșilor l-a preocupat mereu, deaceia îl vedem în luptă pentru aceste alături de bătrînul Tribun Amos Făncu, pînă la rezolvarea problemei pădurilor din munții Apuseni.

Cuvîntarea se încheie prin a arăta că protopopul Aurel Munteanu a fost un luptător Român toată viața lui și a căzut la postul datoriei, de aceea se ia inițiativa de către aceia ce i-au fost elevi și credincioși săi din tractul Huedinului, să i se ridice un monument, vrednic de amintirea mareșii dispărut.

MIHAI LUNGU
înv.

La moartea unei venerabile Protopopese

În ziua de Joi 11 Septembrie 1941, a trecut la cele veșnice, vrednica și nobila soție a Prea C. Păr. Protopop Vasile Șpan din Baia de Arieș.

Funerariile au început la reședința protopopească în ziua de Duminică, 14 Sept. ora 11. Un număr public a ținut să ia parte la trista ceremonie. După serviciul divin în fața îndureratei familii Pr. Ifrim Bordea, evocă, viața și meritele răposatei, luîndu-i rămas bun dela nemîngăiața familie. Apoi, pe o vreme înnoirată ca și sufletele cernite ale tuturor, un car mortuar împodobit cu brad verde și tras de 2 boi, ia cu sine rămășițele pămîntești ale adormitei și pornește în sunetele clopotelor spre locul de îngropare, din parohia Lupșa.

Cortegiul funebru în trecere s'a oprit pentru scurte rugăciuni în parohiile Muncel și Valca-Lupșei, unde preoții și poporul s'a rugat pentru sufletul ei. Apoi de aici poporul se atașază cortegiului înaintînd spre Lupșa, unde la marginea satului o mulțime imensă de credincioși aștepta cu lacrimi în ochi sosirea mult iubitei lor protopopese, care 50 ani, le-a fost mamă suflătoare și protectoare la toate necazurile. Preoții fac cerc, cel mai mare citește evanghelia dela Ioan... „că nu caut voia mae, ci voia Tatălui meu...”

Carul mortuar se mai încarcă cu alte jerbe de flori duiosase și pornește încet, spre inima satului. Clopotele bisericilor spintecă văzduhul de trista jale ce copleșește satul.

Ajungînd în fața locuinței răposatei, un preot citește evanghelia, iar Preotul P. Sălău, după ectenic, cu glas emoționant zice:

*Căsuța mea prea dulce,
Eu te las cu Dumnezeu,
Căci moartea mă prea... mă
duce,
Și mă ia din sânul tău!*

...sunt momente grele cari store isvoare de lacrimi din ochii mulțimii!

Serviciul înmormîntării se ține în curtea bisericii, din cauza mulțimii.

Panegiricului zilei îl rostește cu mult suflet Pr. Tr. Popescu, care a scos la lumină opera de binefacere și spiritul de sacrificiu ce a călăuzit viața protopresbiteriei Silvia, pentru biserică și neam.

La marginea gropii Pr. Sălău ia cuvintele iertăciunii după obiceiul locului, dela familie, rudeni și popor.

Soarele apune încet, printre nori, iar veșnica pomenire roșită de glasul cântăreților, deșteaptă marele fior, cel simțit în prag de viață și mormînt! Printre amarnice suspinuri, cad pe rând bulgării grei... că pămînt ești și în pămînt vei merge!

Dormi în pace, suflet bun!
Pr. Ifrim Bordea

Infăptuirile de-un an ale guvernului privitor la Culte și școală

Redăm în cele ce urmează infăptuirile guvernului în decursul timpului scurs între 6 Sept. 1940 și 6 Sept. 1941; privitor la culte și școală.

Ministerul culturii naționale a avut o activitate frămîntată de toate consecințele pierderii teritoriilor, care i-au adus mii de învățători, preoți și profesori, izgoniți dela catedrele lor și care au dezorganizat centrele noastre universitare.

Ministerul culturii naționale a așezat 1721 preoți, 151 profesori universitari, 1021 profesori secundari și 9492 învățători.

Cu sprijinul Mareșalului Antonescu, ministerul culturii naționale a dat peste 200 milioane lei pentru universități, a refăcut clădirile școlare și bisericile deteriorate de cutremur, creditul extraordinar pentru reparații și înzestrări fiind de 779.552.000 lei.

Principiul românizării a fost aplicat și în învățămînt, iar întreaga școală românească a fost supusă unor reforme, care trebuie să dea învățămîntului nostru de toate gradele o menire potrivită realității românești, nevoilor practice ale vieții și chemărilor tineretului nostru.

În opera de sprijinire a tinerimii școlare, s'au înființat 6540 cantine în țară și în Capitală, servind 8.500.000 mese gratuite și 16.000 mese cu preț redus.

În colaborare cu consiliul de patronaj, cu Crucea Roșie, cu organele sanitare ale armatei și ale ministerului sănătății, ministerul culturii naționale a organizat spitale în localurile școlilor și a ajutat întreaga operă sanitară iar cu ajutorul guvernului și al consiliului de patronaj, procedează astăzi la reorganizarea căminurilor și cantinelor studentești.

Biserica a fost pusă în drepturile sale de prestigiu și este tot mai mult îndreptată spre o ordine națională care să-i dea un rol nou în formarea spirituală a familiei și vieții românești.

Exemplul bisericii Ardealului și al misionarilor trimiși de Sfânta Patriarhie în Basarabia desrobită, deschide drum nou acestor noi chemări ale bisericii noastre.

Informații pentru răniții din spitale

Crucea Roșie a României, serviciul prizonierilor, refugiaților și internaților, aduce la cunoștința publicului că informațiile despre răniți, aflați în spitalele din țară, nu se mai dau la Crucea Roșie, ci numai la fișierul central al ocrotitorilor sociale, din București, Calea Plevnei Nr. 19.

Bibliografie

Din Cluj
ne-au venit trei cărți valoroase. Toate trei sunt tipărite la tipografia Episcopiei noastre, fiind editate de Episcopia ortodoxă română, care nici înre împrejurările schimbate nu încetează de-a fi conducătoarea spirituală a Românilor rămași dincolo de graniță.

Prima lucrare este un *Acatistier*, tipărit cu binecuvântarea Prea Sfințitului nostru episcop Nicolae. Acatistierul este o lucrare cu caracter strict bisericesc și se prezintă și sub aspectul de tehnică tipografică ca o adevărată operă artistică.

Acatistierul cuprinde 10 acatiste pentru Iisus Hristos, Preasfânta Fecioară și alți sfinți, precum și trei rugăciuni.

Cu adevărat se pot repeta cuvintele din Predoslavia acestei cărți: „Fraților, nu fiți zăbavnici în a vă îndulci din mireasma cea duhovnicească ce izvorăște din acest Acatist. Frimiți-l cu dragoste și creștincașca râvnă cu care vi se dăruiește spre a Domnului laudă și spre a voastră izbăvire”.

A noastră și a tuturor Românilor izbăvire știm cu toții care este și pentru aceasta ne rugăm, dând Domnului creștincașca noastră laudă.

A doua apare în formatul colecției „Cărilor Vieții”, fiind tălmăcirea în românește de *Părintele Nicolae* a operei lui *Emil Fiedler*: „*Omul cel nou*”.

Părintele Nicolae este însuși Preasfințitul nostru Episcop și astfel dela început avem chezașia că traducerea este opera unui literat cu desăvârșite calități de scriitor. Lucrarea în original, este a unuia dintre cei mai distinși preoți ai Berlinului, Emil Fiedler, mort în primăvara acestui an.

Autorul, înfățișând în primul capitol „omul cel nou”, îl definește astfel: „conștient de mărimea și de libertatea sa, este copilul lui Dumnezeu cel atotputernic și totuși atât de bun”. Cele 10 capitole traduse din lucrarea d-lui Fiedler circumseriu într-o minunată înlanțuire de idei această existență a „omului nou”, culminând în opinia, care-l înalță, mai ales azi: „dacă Mântuitorul ar reveni astăzi în lume, tot printre oamenii de jos și-ar căuta propria Sa familie și pe cei mai apropiați prieteni”.

Lucrarea aceasta este deschizătoare de orizonturi nouă pentru înțelegerea oamenilor și a neamurilor.

A treia lucrare este scrisă de bine cunoscutul medic, filantrop și mare ortodox, *dr. E. Nicoară*, având titlul: „*La Răscrucea Vieții*”.

Valoarea acestei lucrări este excepțional de mare mai ales pentru adolescenții care stau în pragul vieții. Ei se întreabă cu mare încordare, care este cariera cea mai corespunzătoare caracterului lor și interesului general omenesc. Lor le răspunde deci autorul, prezentându-le cele trei cariere, care au dat omenirii pe cei mai remarcabili binefăcători. Preotul, medicul și judecătorul întrucluipează suprema nobleșă omenească, fiindcă fiecare în parte exercită în viață un rol din acele atribute cu care Hristos a mântuit lumea.

Asfel aceste trei lucrări vor trebui să aibă căutare nu numai la Românii din Ardealul de Nord, ci și printre noi, căci și aici îndreptar al vieții numai cunoștința întemeiată pe evanghelie poate aduce deplină izbăvire.

N. V.

INFORMAȚIUNI

MOARTEA GENERALULUI ALEXANDRU IOANIȚIU

Armata română a suferit o mare pierdere. Generalul Alexandru Ioanițiu, șeful Marelui Stat Major al Armatei române, a căzut pe câmpul de onoare.

Funerariile acestui mare general s-au făcut în ziua de 19 l. c. fiind prezenți: d. Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, membrii guvernului, reprezentanții diplomației și ai Armatei Române.

Generalul Ioanițiu s'a născut la 2 Febr. 1890, fiind unul dintre cei mai temeinic pregătiți ofițeri. A fost înălțat la gradul de general în 1939, când a primit și comanda școalei superioare de războiu. Șef al Marelui Stat Major a fost numit la 25 August 1940, iar din ziua decretării mobilizării a funcționat ca șef al Marelui Cartier general al trupelor de operații.

A fost decorat cu crucea de cavaler a ordinului „Mihai Viteazul” iar din partea Führerului Adolf Hitler cu „Crucea de Fier” cl. I. și cl. II.

Ca scriitor militar s'a ilustrat printr'o importantă lucrare intitulată: „Istoria războiului pentru întregire”.

Român și ostaș desăvârșit, Patria îi este recunoscătoare.

REORGANIZAREA FONDULUI BISERICESC DIN BUCOVINA.

În Monitorul Oficial Nr. 221 din 18 l. c. s'a publicat un nou decret-lege pentru organizarea Fondului Bisericesc ortodox român din Bucovina.

Fondul acesta este considerat constituit din daniile voevodale și astfel este o fundațiune de sine stătătoare, sub înaltul patronaj al Maiestății Sale Regelui, fiind persoană juridică de drept public.

Conducerea și administrarea Fondului este încredințată unei Eforii, care se compune din trei persoane.

Membri de drept și președinte al Eforiei este I. P. S. S. mitropolitul Bucovinei, iar ceilalți doi sunt numiți pe timp de 4 ani, unul fiind inginer silvic, iar celalt un jurist sau economist.

Pe lângă fundațiune va funcționa un comisar al guvernului, iar administrația fondului se face după normele unei regii publice comerciale.

MODIFICAREA CODULUI PENAL GERMAN

Guvernul Reichului a promulgat o lege care prevede modificarea codului penal german și înăsprirea dispozițiilor în vigoare.

Între altele, legea prevede că criminalii încorigibili și periculoși, ca și atentatele la bunele moravuri se vor pedepsi cu moartea.

Deasemenea legea agravează pedepsele contra cămătarilor. Imprumuturile cămătărăști și specula cu mărfuri vor putea fi pedepsite cu reclusiune.

Legea prevede pedepse grave pentru cei cari primejdiesc stabilimentele, instalațiile sau depozitele de mărfuri inflamabile prin faptul că umbilă pe lângă ele cu țigări aprinse sau cu orice fel de foc neacoperit.

Legea este completată prin o serie de măsuri relative la interzicerea fumatului și prin alte ordonanțe menite să asigure bunurile contra oricărei primejdii de incendiu.

UN APEL AL CONSILIULUI DE APĂRARE DIN PETERSBURG

Correspondentul Agenției D. N. B. transmite:

Agenția engleză „Exchange Telegraph” reproduce, într'o telegramă primită din Moscova apelul publicat de consiliul de apărare din Petersburg care spune între altele:

„Vom apăra acest oraș cum nu a mai fost apărât altul în istorie. Germanii nu-l vor putea cuceri niciodată, și chiar dacă vor izbuti să pătrundă în el nu vor găsi decât ruine în flăcări”.

ADUNAREA GENERALĂ A ASTREI, cu caracter administrativ se va ține Duminecă, 28 Septembrie 1941, în Sibiu, cu programul:

Ora 9: Participarea la serviciul divin în bisericile românești, apoi ședința cu ordinea de zi:

Prezentarea raportului general al comitetului central:

Alegera comisiunilor pentru:

a) Examinarea raportului general;

b) Inscrierea membrilor noi;

a) Examinarea propunerilor intrate în termen regulamentar.

Rapoartele comisiunilor, a comitetului de cenzori despre verificarea socotelilor „Asociațiunii” pe anul 1940 și ale Internatului de fete pe anul școlar 1940/41, precum și asupra proiectului de buget pe anul 1941 al „Asociațiunii”;

Fixarea locului și datei pentru adunarea generală, care să aleagă comitetul central pe o nouă perioadă de 4 ani.

No. 5272/1941.

COMUNICAT

Onor. Minister al Cultelor, ne avizează cu adresa No. 49.278/1941, că de acum încolo se pot trimite în Bucovina și Basarabia, prin poștă și C.F.R. fără nici un fel de autorizație:

alimente,
îmbrăcăminte,
încălțăminte,
medicamente,
săpun,
petrolifere,
combustibil,
inventare agricole, (unelte, mașini și animale),
inventare casnice,
materiale de construcție,
produse ale Monopolului Statului.

Alba-Iulia, 19 Septembrie 1941.

Președinte: AL. BABA Secretar: Pr. T. CIUBUȘ

No. 5275/1941.

COMUNICAT

Onor. Minister al Cultelor, cu adresa Nr. 49.466/1941 face apelul următor la preoțime:

„Bătălia Pâinii, la care — în urma apelului făcut de Guvern — a participat întreaga Țară, prin înțelegerea tuturor, a fost câștigată.

Pentru ca pe viitor pâinea cea de toate zilele să nu mai constituie pentru nimeni o problemă, avem onoare a Vă ruga să binevoiiți a dispune ca preoțimea noastră să îndemne, ca și în anii trecuți, populația să sarăne cât mai mult grâu în ogorurile Țării”.

Îndrumăm și noi preoțimea noastră să satisfacă acestei îndatoriri.

Alba-Iulia, 19 Septembrie 1941.

Președinte:

AL. BABA

Secretar:

Pr. T. CIURUȘ

Tip. „ALBA”

Cenzurat

No. 5288/1941.

COMUNICAT

În vederea întrunirii conferințelor de toamnă ale preoțimei, conform uzului din trecut și a dispozițiilor regulamentului, punem epntru anul acesta tema: „Relul Bisericii în problema reînțregirii neamului”.

Tema aceasta va fi lucrată de toți preoții și se va prezenta în plenul conferinței, punându-se și în discuție publică, iar după conferință toate lucrările se vor trimite la Centrul Vicariatului, împreună cu celelalte acte ale conferinței. P. C. Protepopi vor fixa locul și termenul conferințelor preoțești naționale.

Alba-Iulia, 18 Septembrie 1941.

Președinte:

AL. BABA

Secretar:

Pr. T. CIURUȘ